

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.**

A Gömörvármegyei közsegi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali előfizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor térfogata 15 fillér. Többesziros hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönböztetve minden hazai postahivatal, az előfizetés legezlszerűbben postautalványon eszközölhető. **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Leányaink magasabb képzése.

A nem rég megnyitott iskolai év első napjait éljük. Gyermeknek és ifjak lassan-lassan belészoknak abba a gondolatba, hogy a játék s a szabadabb és gondatlan élet után, mely a nagy szünetekben két kézzel nyújtotta a boldog örömeiket, most már órákhoz lekötött munka, kötelesség és fejelem következik. Egyik-másik nebuló arezán még ma is látszik az elnyomott sóhaj, a kedves vakációra visszagondolás s az iskolai kötelezettségbe nehezen szokó ifju lélek panaszos érzete.

Nehéz is az a fejelem, az a kötelesség, az az iskolába járás!

Amde mit látunk az iskolán kívül azokban a családokban, ahol a ház szép virága, a legnagyobb leányka, a most mult június végén örökre búcsút vett az iskola padjaitól s „kiszabadult” a mindennapi iskolába járás kötelességéből? S milyen érzést tapasztalunk annak lelkében, mikor kis testvérét öltözteti, fésűli, rendbehozza, hogy az iskolába mehessen? Nem egyszer halljuk ezektől s bizony elhiszszük, hogy őszinte megnyilatkozásukat: vajha még ők is iskolába járhatnának!

Ennek a felsóhajásnak ugyan legtöbb esetben inkább ezek az iskolai vidám gyermeknapok emlékeire vonatkozás képezi az alapját, de azért megnyilatkozik abban öntudatlanul is valami titkos kérdés: tanultam-e az iskolában eleget?

Es erre a kérdésre nagyon nehéz feleletet adni.

Az iskola mindenik tagozatában, legyen az elemi, polgári vagy középiskola, egyaránt egy kerekded egészet igyekeznek nyújtani az általános ismeretekből; de bármelyiknél tekintsük is az eredményt, az tulajdonképen csak egy jól, vagy nem egészen jól elkészített alap, melyre az élet rakja rá a falakat.

Ez az élet pedig ahány ember, ahány egyed, annyiféle.

De ne beszéljünk most itt általánosságban az emberiségről, hanem híven ragaszkodva e sorok címéhez, nevezzük meg szándékunkat. A leányiskolai ismeretek, s különösen a polgári leányiskola által nyújtott ismeretekről kérdezzük: elegendő-e azoknak a leánykáknak, a kik azt az iskolát elhagyva, magasabb fokú szakiskolába nem mennek? Van-e létjogosultsága ama kikerült leánykák sóhajának: de jó volna még iskolába járni!?

Valljuk meg, hogy e kérdésre egyaránt lehet igennel is, nemmel is felelni.

A polgári iskola sok különböző, részint divatos, részint a szükség parancsolta okok folytán egyre népszerűbb intézménnyé válván, abba a társadalom százféle igényű rétegéből kerülnek tanulók.

Vannak oly növendékei, a kiket, mert jól tanultak az elemi iskolában, szüleik tovább iskoláztatnak, mintegy jutalmul; vannak olyanok, a kiket a szülék az egyre nehezebben rájuk súlyosodó életgondok miatt előre látásból küldenek oda, hogy esetleg valamely kenyérkereső pályához az alapfeltételeket ez iskolában megszerezhessék; és vannak végül olyanok, a kik minden különösebb feltétel nélkül, egyedül a magasabb értelem vagy műveltség megszerzése céljából járatták leányaikat az elemi iskolánál magasabb fokú polgári vagy felsőbb leányiskolába, szóval abba, a melyiket legközelebb érik.

Ha e háromféle osztályozás közül az első csoportba tartozókat vesszük figyelembe, kivált, ha ama jól tanuló gyermekek egyszerűbb igényű, mondjuk szegényebb emberek gyermekei, egész természetesen hangzik a felelet: ezek beérhetik a szerzett ismeretekkel; tán még rontana rajtuk a magasabb művelődés; a második csoportbeliek a különböző kiválasztott életpályán tovább mennek a polgári iskolai készütséggel amugy is vagy a szakiskolákba, vagy az íróképhez; de a harmadik csoport — az otthon marad. Nevezzük az e csoportbeliek szüleit előkelőknek, uraknak, nagyobb igényűeknek, vagy ahogy

tetszik, de ezeknek a leányaik otthon maradnak s bizonyos elégtelenséggel látják, hogy a mire leányaikat szellemileg emelték, mintha még nem volna elég, mintha a most már következő ruhavarrás és gazdasszonykodás mellett még a szellemiekből is ráférne valami arra a fiatal leánykára!

Igy aztán felmerül a gondolat és vágy ott, ahol csak polgári iskola van, hogy jaj de jó volna elküldeni a kis lányt egy nagyvárosi magasabb nőképző intézetbe legalább egy-két évre! Amde ehhez sok pénz kell! s a mama is ebben a korban tudna már legnehezebben megválni oly hosszú időre az ő féltve őrzött szeme fényétől, meg aztán itthon is jó volna már egy kis segítség, hiszen erre oly rég óta vár! Miért is nincs a mi városunkban is ilyen iskola?

Ezekkel a stürin elhangzó sóhajásokkal eljutottunk most már e sorokban odáig, hogy az e hiányokon segitendő céllal városunkban megindult mozgalmat megismertessük.

Mint hogy az állam a fentartással járó költségek rengeteg nagyságánál fogva felsőbb leányiskolát csak egyes kiváltságos helyeken állíthatott fel eddig, s így egyelőre, de még jó ideig, magának a társadalomnak kell a rendelkezésére álló módok és eszközök felhasználásával ezeket pótolnia, egész természetesen, sőt elismerésünkre méltónak tekintjük a *Kathona Géza* áll. polgári iskolai igazgató által s a kir. tanfelügyelőség helyeslésével is találkozott akció megindítását az irányban, hogy a rimaszombati áll. polgári leányiskola fölé, a még tovább tanulni óhajtó helybeli és vidéki fiatal lányok részére, a nem-sokára szervezendő női kézmunka-tanfolyammal majdan kapcsolatos, felsőbb fokú nőképző intézmény létesítsék, melynek látogatói a szív- és jellemképzés, a neveléstudomány, irodalom és irodalomtörténet, esztetika, művészet és művészettörténelem, esetleg idővel az idegen nyelvek ismeretében nyernének továbbképzést. E vállalkozásában hű munkatársat lelt dr. *Wallingtoni Dezső* főgimnáziumi tanárban s most a rima-

TÁRCZA.**Kirándulásunk.**

írta: *Horeáth Zoltán.*

Ugy szeptember elején többnyire kiszoktunk rándolni a gimnázista fiukkal. Egyrészt azért, mert ilyenkor állandó jó időt kaphatunk, másrészt meg ekkortájt nem furódtak be a fiuk agyukkal egy a tanulásba, hogy megzavarják őket egy kis járás-kelés, de néha még valószínűségi hézagpótló is az ilyen kirándulás, ha javító és pótló érettségi idején a tanárok fele nem is tamithatna.

Az avatatlank azt hiszik, hogy az ilyen kirándulás pusztán mulatság és azt tartják, hogy ezért a tanár nemcsak nem érdemel semmit, de köszönje meg, ha kegyesen megengedik neki az ilyen mulatságot. Hiszen mulatság annak, a kinek nincs vele más dolga, mint épen csak utnak indulni, gyalog menni, kocsin menni, énni-menni, a hol adnak; de a kinek már napokkal előbb tervezni, gondoskodni, levelezni kell az ügy érdekében, a kinek az út alatt is a feje fö a számítástól, hogy jól üt-e ki mindenütt a dolog? annak nem épen olyan tiszta mulatság a dolog, hanem többnyire munka, a mihez a friss levegő adja az egyedüli üdítő részletet. No hát a friss levegő is nagy dolog, nagy Istenáldás: vannak igen sokan, a kik mit nem adnának a friss levegőért, a fenyves erdők üde illatáért? a kik négy fal közé, penészes börtönbe vannak zárva!

Elindultunk hát egy kis körutra Gömörország körül. Mert mi a mai közlekedési viszonyok között olyan félre-eső része vagyunk az országnak, hogy majdnem nagyobb joggal beszélhetünk „Gömörországról”, mint Erdélyországról. A természet egy körülbástyázta Gömörvármegyét, annyira elkülönözte szomszédaitól, hogy nem könnyű Gömörországba bejutni és belőle kijutni. Mikor pár évvel ezelőtt boldogult Fábry bátyánk muzeumegyesületet, kulturpalotát, tudományos felolvasásokat pengetett és szervezett, a magam részéről szívesen megígértém a részt

a munkából, de azt gondoltam magamban: szegény jó bátyám, mit akarsz aival a 3-4 emberrel, előbb az egyik 3 olvas fel, a másik 3 hallgatja, azután megfordul a szerep s az előbbi 3 hallgató lesz a felolvasó; többre lehetne menni, ha ugy köze egy-egy jó zsirus, illatos peesenyét is süttetnél nyáron vagy a nélkül! Kicsik vagyunk mi még és még nagyon Gömörország vagyunk ahhoz, hogy egy nagyobb metropolist utánozzunk. En ugyan nem fázom a munkától, de ne kívánja tőlem senki, hogy falun olyan galába csapjam magamat, mintha valamelyik minisztérium parkettes palotájába országos ankétra hívtak volna meg. Azért falu a falu, hogy fesz-telenül érezhessük magunkat a szénaitat és a mezei virágok között!

No de elég lesz már a böleselkedésből, indulunk. A délelőtt féltiz órai vonat — sajnos — a legelső, a mellyel föfelé lehet utazni, elég baj ez annak, a ki szép vidékre, fenyőerdő illatra éhezett, nem indulhat korán. Tiszolezig együtt mentünk a rendes ismert uton, minél fölőbb, annál több a hegy és a jó levegő. Elvonult az ablaktáblák előtt a pokorági hegy, el a Magin Hrad, el a sziklasi „vivariéska” torrások vidéke, majd a Szinyeez gyártelepeivel, tovább az Osztra, azután a Tiszolez, végre föltűnt a Hradova sziklaesompója s alatta Tiszolez.

Ekkorra már épen delet túlkölt a gyár dudája és mégis esodálatosképen senki sem volt éhes. A fiuk már a vonaton megették az ebédre valót, minket meg már Rimabányán barátságos asztalhoz ültettek az állomás s evvel könnyen eltelt a hosszútűró várakozás ideje s a gondos ellátással gyomrunk békét hagyott a délutáni órákig.

Tiszolezon azonban elváltunk egymástól. En már vagy 4-5-ször jártam a fogaskerekűn hivatalosan és nem hivatalosan, de még egyszer sem jártam Tiszoleztől Ágostonlakig (Zavadka) gyalog, és így az utóbbit választottam és igyekeztem az ifjuság közt is terjeszteni eszmémet, de nem tulságosan, hogy vonaton utazó kartársaim kísérők nélkül ne maradjanak. Igérkezett is aggasztó

nagyszámú ifju a gyalogutra, de kenyértörésre kerül-vén a dolog, kiderült, hogy Tiszolezon csak 9 vállalkozó akadt, abból is egy visszavonult s mikor hátratekinttem, csak 8 ifju jött utánam, 27 engedett a fogaskerekű természetes vonzásának. Sebaj! kisebb csapat, kevesebb gond! evvel vígasztalva magamat neki vágunk a gyár mellett vonuló északi utnak, a mely a kocsival is jól járható, bár az első fele gyalogsznak sem kellemes, mert az ősi utkésítő kissé kelletlenül több követ talált az utra hengeríteni s a kőtuskók jó darabok és kemények, és barátságatlanul ki-kiállanak a járókelő lába előtt.

No de erdők közé értünk s a völgy hovatovább szebb lett. Majd a lankáson fölkapaszkodva, ott láttuk a tiszolezi szántóföldeket a Fabova oldaláig. Volt ott rozs, árpa és zab, sok helyen egész zölden szeptember 7-én, néhol épen arattak, learatott gabonaféle még nem igen látszott. lme az emberi szorgalom, hogy küzd ezeken a távoli tanyákon a természet mostohaságával és kiesikarja tőle az életre szükséges dolgokat! Mikszáth azt írta erről, hogy ott nem él meg sem a mágnás, sem a csuka, de a szegény ember csak megél valahogy.

A Fabova oldalán, a hol a fenyves erdők kezdődnek, ott az utolsó tanyát „Kalinkos” esárdának nevezik. Azt mondják, holmi szeszies ital is van ott, ezéért ugyan nem lóbal a szél; de én antialkoholista nézetemnél fogva nem is kerestem előlét, s az ifjuság diéséretére legyen mondvá, szintén nem jutott eszébe egynek sem; hanem tejet megittunk fejenként vagy 3-4 nagy bögrével, enni is ettünk a magunk ételéből s ittunk rá jó torrásvizet, többet ér az mindentéle szeszies italnál. Van ugyan egy komám az altöldön, a ki azt tartja a községével együtt, hogy szegény az, ha 2-3 ember az erdőbe megy s bort nem iszik ott; de hát nálunk borral mosakodnak, kolbásszal törülköznek; már jó magam az erdőt zöld lombjáért, virágaiért, madárdalaért, zugásáért, zizegéséért és friss üde levegőjeért kedvelem és nem szeretem idegen behatásokkal megzavarni azt a benyomást, a mit az Isten szabad temploma gyakorol a lelkeimre.

Vagy jó félórai pihenés után elbúcsúztunk a Ka-

szombati jótékony nőegyesület érdeklődését kívánják felköltetni, mely egyesület, ha megadja vállalkozásukhoz erkölcsi támogatását s az alakitandó intézményt felkarolja és védelmébe veszi, úgy annak jövője a legjobb kezekben messze időkre biztosítottak lesz tekinthető.

Annak megemlítésével, hogy ez intézmény szerencsés megalakulása Rimaszombat városára nézve is emelkedést jelentene, a magunk részéről meleg érdeklődéssel kíséreljük a jóirányú törekvést.

Vármegyei közig. bizottsági ülés.

A vármegye közig. bizottsága folyó hó 14-én tartotta Fáy Gyula főispán elnöke alatt rendes havi ülést. Az ülésről való elmaradásával többen kimentették, illetve igazolták magokat. A megjelentek azonban meleg érdeklődést tanúsítottak és vita is provokáltatott.

Egyik fontos tárgya volt az ülésnek a m. királyi pénzügyminiszteriumnak az adóhivatalok ellen a vármegye feljelentésére adott válasz-leirata, melyben értesíti a közig. bizottságot, hogy az adóhivatali ügyvitelt megvizsgálta, és mivel szabálytalanság nem észleltetett, továbbá miután a vármegye konkrét esetet nem jelölt meg panaszában, a megtorló eljárástól eltekintett. Felhívja azonban a közig. bizottságot, hogy ha újabb panaszra szolgáltatnak okot az adóhivatalok, az eset megjelölésével és körülírásával tegye meg jelentését. A bizottság azzal adta ki a rendeletet az alispánnak, hogy minden előforduló egyes esetben tegye meg kimerítő részletes jelentését.

Azután olvastatott Farkas Zoltán tamásfalai földbirtokosnak, mint közzgazdasági előadónak a vármegye gazdasági viszonyairól szóló jelentése. A vármegye főjegyzője bejelenti, hogy a memóriában a miniszterhez felterjesztendő féléves jelentés csak a június hó végéig terjedő időre szóló eseményeket tartalmazhatja, emellett már nem állott módjában a közzgazdasági előadó jelentésében, különösen a júliusi és augusztusi hónap eseményeket felvenni. Tekintettel azonban arra, hogy a jelentés több oly fontos gazdasági eseményt is foglal magában, mely általában az egész évben lefolyt gazdasági viszonyokra vonatkozik, különösen a türelhetlen oláhézigény vándorlására és az állategészség ügye, emellett a bizottság elhatározta ezen tárgyaknak a féléves jelentésbe pótlólag leendő felvételét. A közzgazdasági előadó szépen megszerkesztett jelentését a bizottság elismerésének nyilvánítása mellett hallgatta meg s a körül több felszólalás is történt. Így helyesen és gyakorlatilag üdvös eredményt biztosítólag szállaltak fel Hevesy Bertalan, Bornemisza László alispán és Hámos László nyugalmazott főispán.

Az alispán bejelentette, hogy a július hó 27-28-án megtartott közgyűlés elrendelte a megye állományának megvizsgálását, s az sürgősen is kezdetét vette. A földművelésügyi miniszter azonban a közgyűlésnek nem hagyta jóvá ezen határozatát, sőt a vizsgálatot azonnal betiltotta. Ezen rendelet ellen, szabadságideje alatt törvényszerinti helyettese, a vármegye főjegyzője előterjesztéssel élt, de erre válasz még nem érkezett. Kérde tehát, hogy mivel a vizsgálatot a miniszteri rendelet vétele után be kellett szüntetnie, mit tegyen? A bizottság kiindulva abból, hogy több helyen fordult elő takonykóros, az újabb vizsgálatot — és pedig a vármegye költségén — megengedni határozza el és a további intézkedések megtételére az alispánt felhatalmazza.

A bizottság ugyancsak felhatalmazza az alispánt arra is, hogy a kóbor oláhézigények megrendszabályozása céljából minden lehető szigorú intézkedést a jövőben is tegyen meg és különösen a járásbeli fészolgabirák és esendőrség figyelmét hívja fel erre.

Ezután a mindenkor és minden iránt nagyon érdeklődő Hevesy Bertalan bizottsági tag interpellálta a személyesen jelen lévő dr. Mészáros István kir. ügyészt, hogy miért eszközölteti a büntügyi nyomozatokat a községi eljárással, kik gyakorlatlanságból vagy pedig

kényelemszeretetről, különösen pedig ismerettségük és rokoni kötelekőknél fogva nem teljesíthetik azt pontosan. Erre dr. Mészáros nyomban és magyarázatokkal válaszol. Kifejti, hogy a törvény intézkedik ekképpen és talán az az a célzattal, hogy a községi eljárással kellő gyakorlatosságot sajátítsanak el. Sajnálja, hogy más választ nem adhat és a törvény intézkedésétől el nem tekinthet. Megnyugtatta azonban a bizottságot, hogy jövőben is úgy mint eddig, a leglelküsemertesebben fog eljárni a bünesetek felderítésénél és mindenkor a bűnyegyeket kellőleg előkészítve fogja a bíróságnak beadni.

Hevesy bizottsági tag megnyugvással veszi tudomásul az ügyész választát, javasolja azonban, hogy a törvény, illetve a büntető eljárás ezen intézkedése ellen felirat intéztessék.

Erre Lukács főjegyző bejelenti, hogy mióta az új büntető eljárás életbe lépett, a bizottság éves jelentésében mindenkor reámutatott ez eljárás nem helyességére és megváltoztatására. Hámos bizottsági tag csatlakozik Hevesy véleményéhez és javasolja egy önálló indokolt felirat felterjesztését.

Mi részünkről szintén csak helyeselhetjük Hevesy felszólalását, mert hogy egy példát említsünk, pl. törvények olyan büneset, hol az eljárás rokonsági vagy sógorsági köre lenne kompromittálva, vajjon hogyan fog az eljárás eljárási, illetve nyomozni. De ettől eltekintve, ezt teljesen állami funkcionál minősítjük. Miért legyen tehát köteles az eljárás, a közigazgatási tisztviselő díjtalanul teljesíteni. Ez először nem méltányos, azután pedig a közigazgatás ügymenetének rovására történik.

Biztos tudomásunk van róla, hogy míg a rimaszombati rendőrkapitányi hivatal nagy számban teljesíti a büntügyi nyomozatokat, s annak nagy részét a sebesült kihallgatásával a vármegyei közkórházban, addig a tornaljai járásbíró csak elvétve, s a többi járásbíró is csak nagyon kevés esetben fogantatosítanak büntügyi nyomozatokat.

Ezután a rendes ügyek nyertek elintézését, s d. u. 1 órákor a főispán berekesztette az ülést.

A közművelődési egyesület gyűlése.

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület f. hó 14-én a vármegyei ház kistermében rendkívüli közgyűlést tartott, melyen közéletünk több kiváló tagja vett részt. Fáy Gyula főispán elnököl a közgyűlésen, melyen többek közt ott volt Hámos László nyug. főispán, Bornemisza László alispán, Hevesy Bertalan, Lukács Géza, Marton János, Molnár József, dr. Veres Samu, Pogány István, Abonyi Pál, Mihalik Dezső, dr. Kovács László stb. stb. A jegyzőkönyvet Váry János titkár vezette.

A gyűlés tárgya az volt, hogy a Latinák-féle 100000 koronás hagyatékot tudvalevőleg pörrel támadta meg az örökösök egyrésze, s most a főörökösök azt kérték, hogy a jótékony hagyományok 3/4 éves kamata engedjék át a perlekedő örökösöknek, kikkel az átengedés esetén egyezés lesz közhető.

Molnár József a közgyűlésnek azt javasolja, hogy az egyesület mondjon le ezen kamatokról, mert így gyorsabban lesz egyezségileg lebonyolítható az ügy, bár a pör folytatása esetén is kedvező kilátásai vannak az egyesületnek.

Hevesy Bertalan nem 3/4 évi, de egy évi spátium engedélyezését javasolja, egyebekben hozzájárul a javaslatához.

Mihalik Dezső a főörökösök nevében köszönettel tudomásul veszi a határozatot, melyet Bornemisza László és Marton János felszólalása után a közgyűlés meghozott, hogy t. i. egy évi kamattól egyezség kötése esetén lemond a közművelődési egyesület, s megbizzza a közgyűlés Molnár Józsefet a további eljárással.

Még Szombathy László kérvénye olvastatott, melyben a vármegye népoktatásának története czímmel megírt műve kiadásához a közművelődési egyesület anyagi támogatását kéri.

Pogány István kir. tanfelügyelő a kérvényt pár-

Mi azonban minél előbb a Királyhegyre vágytunk s áthaladva a gyártelepeken, Vereskő előtt befordultunk Királyhegyaljára s ott vezető és teherhordó után néztünk. Kaptunk is nagynehezen egy öreges atyafit, a ki iránt nem nagy bizalommal viseltettünk, s a következmények igazolták bizalmatlanságunkat, mert a „vezető” járt legáltal, mindig várni kellett rá, egyszer téyura is vezetett s mint jártas nehezen tudtam kikorrigálni az ő hibáját. Végre úgy délután 3 órára felkapaszkodtunk a csaknem 2000 méteres magaslatra s onnan élveztük az északad panorámát, a mely a Magas Tátra, Szepes és Liptó felől kínálkozik s a mely egész Gömörországot élénk helyezi vagy 10-15 vármegye hegyes-völgyes tájaival. Nincs is ilyen kilátás az ország más helyéről, mint innen.

De az ifjuság nem él meg kilátással és levegővel s végre is a gyomor ügyei lépnek előtérbe, a melyekről gondoskodva is volna hideg ételek és 2 kenyér alakjában. De az öreg vezető jól ismert alakja csak nem mutatkozik a füves, izlandi zuzmós lankás tetőn, pedig még a leggyengébb kis gimnazista is rég ott pihen a tetőn. Szétnézek, megyek lefelé, hát az én öregem ott van vagy 2-3 száz méterrel alább s minden 5-6 lépésre megáll. Meglát és rekedt „pán” kiáltásba tör ki, majd keserves „nye móz” kiáltással lefelezik a gyepre s oda kell hozzá mennem. Pálinkával kenegeti állítólag fájó bokáit. Kifizetem, hazaküldöm, ebédrel is ellátva őt s megyek az ifjuságnak a nélkülözhetetlen kenyeret felvinni a esuesra, a mi némi pihenés után sikerül s így a vezetés a nyakamba szakad délután félöt órákor. Ekkor jutott a nagy rész ebédhez, mert a kenyér a vezetőnél volt.

Három évvel ezelőtt Telgárt felől jöttem föl, tudtam az utat lefelé, bár most Puzstamezőre kellett lejutni, hogy a jégbarlanghoz juthassunk éjjeli szállásra. Sikerült föltalálni a két herezegi vadászlakot s az alsónál helyes utat találni, a mely nem Telgártra vezet. Szerencse, hogy a csaknem teli hold olyan szépen világított s egy jó szekéruton a puzstamezői kastélytól vagy 200 méterre

tolva, meleg hangon szólalt föl, s megemlítette, hogy a szerzőt a tanítóegylet is támogatja ezen kiváló kulturális és oktatásügyi munka kiadásában, s méltónak tartja azt úgy az egyelet, mint a vármegye anyagi segítségére.

A közgyűlés azonban a kérelemnek nem tehet eleget, s Hevesy Bertalan rámutatott az alapszabályok világos rendelkezésére, mely körülírja az egyelet hatáskörét, azonban az erkölcsi támogatás mellett szívesen hozzájárul ahhoz, hogy a megye részéről anyagi támogatás nyújtassék a szerzőnek.

A közgyűlés is ily értelemben határozott s azután az elnök zajos éltetésével véget ért.

A képzőművészet és a vidék.

A sajtó lelkes agitálása, melyet az utóbbi évtizedben képzőművészetünk érdekében kifejtett országszerte, a vidéken is meghozta a kívánt sikert.

Közönségünk mind jobban kezd érdeklődni a művészetek iránt. Kezdi belátni, hogy azok ismerése nélkül műveltsége milyen hiányos.

Ezt a helyzetet használják most ki az utóbbi időben a művészet parazitái. Lelketlen vállalatok alakultak. A művészet zászlaja alatt rendeznek kiállításokat, úgy-nökeik járják be a vidéket. Silány, nagyjából idegen tákolmányokat, mint a magyar képzőművészet termékeit árusítanak. Közönségünk nagy része sokszor abban a hiszemben, hogy tényleg a magyar képzőművészetet pártolja, veszi a különben értéktelen portékát. Megtévésztik a nagyhangu ajánlatok, a tákolmányok alá hamisított neveket.

Feljetlen érzékénél fogva többnyire belemegy a hitvány vásárba. Sokszor hosszú ideig, míg hozzáértők fel nem világosítják, esetleg abban a hitben van, hogy a mit vásárolt, az műbecsű alkotás.

A vidék népének ritkán jut alkalom, hogy a pesti kiállítások anyagában gyönyörködhessek. Érzéke a szép művészetek iránt, ily állapotok mellett nem hogy javulna, de még rosszabbodik.

Es ezeket a lelketlen üzelmeket nem korlátozza senki és semmi. Nem esoda tehát, hogy míg e vállalatok és magánosok ez alapon a magyar képzőművészet czégerére alatt meggazdagodnak, addig hivatott művészeinknek az a része, kik művészetükben nemzeti jelleget is bevinni törekednek, ugyszólva nyomorban tengődik. Másik része pedig, hogy megélhetését biztosítsa, idegenből hozott tetszetős formákkal próbál hatni közönségünk vásárló kedvére.

Ezen állapotok nagy mértékben veszélyeztetik képzőművészetünk nemzeti irányban való fejlődését. Minden lelkes hazafi érzi pedig, hogy művészetünket is magyarrá, nemzetivé tenni mindnyájunknak nagy kötelességünk. Miképen vállalhat javára vidékünk közönsége e magasatos eszmének, erről következő czikkünkben írunk. Most egyedül az érdeklődő vállalatokra s azok ügynökeire hívjuk fel a figyelmet. Ezekről kell megtisztítani a vidéket, hogy az érdeklődés mellé közönségünkben a jövőben nemzeti művészet fejlesztésére támaszt találunk. Ennek egy módja van, ha közönségünk óvakodik az ilyen vásártól.

Népfelkelők figyelmébe.

Rimaszombat rend. tan. város polgármesterétől.

708 1908. kat. szám.

A folyó évi népfelkelő időszak jelentkezés a rimaszombati illetőségűek s az itt állandóan tartózkodó katonailag kiképzett (volt közös, honvéd, esendő, póttartalékos) összes népfelkelők részére folyó évi október 12-én reggeli 8 órákor veszi kezdetét a városi háza udvarán.

Felhívom az itt tartózkodó összes katonailag kiképzett népfelkelőket, hogy népfelkelő igazolványi könyveikkel, ezek hiányában katonai okmányaikkal, azok, akiknek ajánlati lapjaik vannak (vörös színű), azokkal együtt büntetés terhe mellett a kitűzött időben és helyen pontosan jelenjenek meg.

Ezen személyes jelentkezés alól mentesek a következők:

bukkantunk ki a Gölnicz patak mellett. Innen azután beértünk este 9 órára a jégbarlangi nagy vendéglőbe, a hol egész nap kifáradt személyzet már aludt, de fölörgettük s vacsorát is, szállást is kaptunk s nyugalmasan aludtunk az erős menetelés után kényelmes fekvőhelyeinken.

Gyönyörű reggelre ébredve megnéztük a jégbarlang folyton változó ékességeit villamos fény mellett. Most ősszel az olvadás időszaka kezd beállni s a barlang sziklaboltozatáról már nagyon hull a millió apró jégkristály, a mely drágakő gyanánt ragyog a fény sugaraktól. 15 éve mult, hogy a barlangot először láttam s azóta már negyedszer voltam benne és sok új alakzat képződött, egynehány régi alak eltűnt, vagy mulófélben van. A jég is megvastagodott azóta s új lépcsők vezetnek le a mélységbe s föl a magasba, de a barlang mint természeti ritkaság, mint egy érthetetlen sphynx áll ma is az emberi tudás határain, mintegy mosollyal hallgató ajkain, hallgató mosolyát így magyarázom: Te ember, te akarod az Isten titkait véges értelemmel fölfogni, mikor a természetet nem tudod megérteni? Talán azt hiszed, hogy mechanikai tudásod idétlen gépkarjaival az egész valóságot felöleled? Hohó, jó barátom, te még csak a felületen jársz, csak a kérget kapargatod, csak a természet futója vagy még; a világ nagyon sok oldalú; igen messze vagy még a szentek szentjétől, ne bízd el magad, légy szerényebb ebben az életben, soha sem jutsz el a teljes valóság ismeretéig! Ismerd el, hogy hatalmasabb Szellem áll fölötted, a kire lépten-nyomon rászorulsz!

Elmélkedéseinket félbeszakítva, levonultunk a vadregényes sztraczenai völgybe s azon át később fölfelé emelkedve elértük délfelé a Dobsina fölött uralkodó magaslatot s ott állott mélyen alattunk a völgyben, mintegy régi hangyaboly: Dobsina városa, a hová még le is kellett ereszkednünk. Itt ebéd és pihenés után megnéztük a várost s délután vasutra ülve, Bánréve, Feled felől robogtunk vissza éjjelre otthonunkba s ezzel véget ért háromnapos kirándulásunk.

1. A népfelkelő tisztjelöltek.
 2. A papok.
 3. A közigazgatási és állami tisztviselők, hivatalosok, fegyőrök, ha a jelentkezés napján szolgálati alkalmazásukban nélkülözhetetlenek és ezt főnökeik által igazolni tudják.
 4. A pénzügyorség, vasuti, postai és távirai alkalmazottak.
 5. Azok, kik a népfelkelési szolgálat alól a közszolgálat érdekében ideiglenesen fel vannak mentve.
 6. Azok, kik a jelentkezésre a kitűzött napon keletlenül beigazolt sürgős és halasztást nem tűrő családi vagy magánviszonyok miatt a személyes jelentkezésben gátolva vannak.
 7. A betegek.
- Ezen személyes jelentkezés alól mentesek a katonai ügyosztálynál díjmentesen kapható jelentkezési lap után tartoznak jelentkezni.
- A papok és családi ügyek miatt távollévók helyett a rokonok, hozzátartozók, megbízottak írásban vagy szóban, a többi esetekben pedig az előjárók, hatóságok és hivatalok főnökei közvetíthetik a jelentkezést, melyek folyó évi október hó 11-éig az illető népfelkelő igazolványi könyvével együtt a katonai ügyosztályhoz beérkeztenek.
- A jelentkezéshez a vasuton utazók a népfelkelő igazolványi könyvüknek előmutatása mellett a katonai menetdíj kedvezményben részesülnek.
- Rimaszombat, 1908. szeptember hó 14-én.

Dr. Kovács.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Emlékünnepe. Gyöngyössi Istvánnak, a híres költőnek, az 1600. évek derekán vármegyénk alispánjának és több ízben volt követének f. hó 20-án Radócson (Ungmege) leplezendő emléktáblája ünnepségén, vármegyénket Lukács Géza vármegyei főjegyző és Komáromy István aljegyző tb. főszolgabíró, lapunk felelős szerkesztője képviseli. A kiküldötték meg is fogják az emléktáblát koszorúzni, mert vármegyénk éppen olyan jogot formál a nagy térfuhoz, mint Ungmege; de születési helyét és évét még eddig nem sikerült biztosan megállapítani. Elhalálása 1700. elejére esik és ennek helyéül biztosan Csetnek jelölik meg a történetek. A vármegyében Babarét (Babaluska) és Martonháza (Ochtina) községekben voltak birtokai.

Személyi hírek. Dr. Forné Gyula vármegyei tb. főjegyző szabadságáról haza érkezvén, folyó hó 15-én foglalta el hivatalát.

A rozsnói megyéspüspök: Sipkei Balás Lajos f. hó 17-én Budapestről Kassára utazott, ahol Bereczky Jenő táblai elnök leánya esküvőjénél fungált. A püspök f. hó 17-én érkezett vissza Rozsnóra.

A putnoki választókerület agilis s a közügyek iránt mindig melegen érdeklődő országgyűlési képviselője: Putnoky Mór folyó hó 15-én Berlinbe utazott, hogy az interparlamentaris kongresszuson részt vegyen. A képviselő csak a jövő héten tér vissza.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Kern Rezsőt ideiglenes minőségű segélydíjas számgyakornokká nevezte ki és szolgálat tételre a rimaszombati kir. p. ü. igazgatóság mellé rendelt számvétséghez osztotta be.

Ugyanezak a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez Palm Józsefet, Palm Nándor főállatorvos derék fiát kinevezte a pénzügyminiszter ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká.

Főispánunk Szabó Lajos eddigi árvaszéki írnokot ugyanoda irattári kezelő tiszté, Homolya András központi közigazgatási díjnokot pedig írnokká nevezte ki.

Katonai átvonulás. A Losonezon állomásozó 16-ik hadtest tüzérezdét Wagner őrnagy vezetése alatt folyó hó 16-án vonult át városunkon hazatérőben a felvidéki nagy gyakorlatokról. A jó conditióban levő magyar fiúk egy napig időztek városunkban, s igen szíves fogadtatásban részesültek. A parancsnokság a „Tompa” szállóban volt elhelyezve és az érkezés is ottan történt.

Munkásbiztosító közgyűlés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár jövő vasárnap f. hó 27-ikén délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor a polgári olvasókör nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát az új alapszabályok elkészítése képezi. A munkásbiztosító pénztár szervezésében egyik legfőbb mozzanat ez, mely alapkövét képezi a kiváló fontosságú szociális és humanus intézmény jövő működésének. Éppen ezért felhívjuk a közgyűlési kiküldötteket, különösen a vidéken lakókat, hogy minél tömegesebben, nagy számban jelenjenek meg a gyűlésen, melynek határozatképességéhez legalább 50 kiküldött jelenléte szükséges.

Áthelyezés. A helybeli pénzügyigazgatósághoz a pénzügyminiszter áthelyezte Szabó Mihály békésgyulai pénzügyigazgatósági segédtitkár.

Halálozás. Az osztrák báró Luzenszky-féle tágas sírbolt ajtaja újra megnyílik — rövid idő alatt immár harmadszor — hogy magába fogadja a család legöregebb tagjának kihűlt tetemét. A tisztas matróna: öz. báró Luzenszky Henrikné szül. Thavon Karolin, ki hosszú ideig lakott az osztrák családi kastélyban, csak mintegy két éve költözött Budapestre, ott folyó hó 17-én ellunyott 65 éves korában, követe a halálba mult év február 28-án 38 éves korában ellunyott Henrik, s folyó év március elején 26 éves korában ellunyott István fiát. Az öreg báróné már régóta betegeskedett, s most megváltotta a szenvedésektől a jótékony halál. Hűlt tetemét Budapestre hazaszállítják, s az osztrák családi sírboltban — ma — 20-án helyezik örök nyugalomra.

Rajz és festőiskola. Megírtuk lapunkban, hogy Heessy Pál festőművész városunkban egy rajz- és festőiskolát akar létesíteni. Most csak annyit jelzünk,

hogy a művész már itt van városunkban, s itt nagyobb szabású műkiállítást rendez még ez ősszel. Iskolája létesítésének előmunkálataihoz már hozzáfogott, ajánljuk őt az érdeklődők figyelmébe.

Tanítónő választás. Miskolczy Riza okl. tanítónőt, öz. Miskolczy Istvánné kiválóan képzett leányát, Fazekas Zsuzsánynak megválasztották tanítónőnek. A fiatal tanítónő új állását már el is foglalta.

Készül a telefonhálózat. Egész nagyvárosias képet nyer kicsi városunk. A házak tetején magas oszlopok emelkednek s a telefonhálózat vezetéke rövid idő alatt teljesen elkészül úgy, hogy a városban a kereskedők, pénzügyezetek, hivatalok, szóval összes intézményeink és magánosok is telefonösszeköttetést nyerhetnek. Különösen a hivataloknak és üzletembereknek lesz igen ezélszerű, hogy gyorsan és kényelmesen intézhetik telefon útján ügyeiket. Előfizetők jelentkezhetnek a postai és távirahivatalban.

Tanügyi kinevezés és áthelyezés. A vall- és közoktatásügyi miniszter Langenthal Lenke dobsinai áll. polgári leányiskolai tanítónőt a pozsonyi áll. polg. leányiskolához helyezte át, helyébe Tóth Ilonka szegedi polg. leányisk. tanítónőt nevezte ki. A Gall János elhalálása révén megüresedett áll. polg. fiúiskolai állásra pedig Zujenszky Ferenc okleveles polg. iskolai tanárt küldötte ki egyelőre helyettes minőségben. Ugyanezak a vallás- és közoktatási miniszter Simó Géza nagyrőzei áll. polgári iskolai rendes tanítót áthelyezte a titeli áll. polgári iskolához.

Tisztújítás a kishonti ág. h. ev. egyházmegyében. A hat éves szolgálati ciklus lejártá után, a kishonti ág. h. ev. egyházmegyei tisztviselői állásokra új választás lett kitzűve, még pedig az egyházmegye felügyelői és főesperesi állásra egyházközségi szavazás mellett. Mint örömmel értesülünk a Liszkay János és Medveczky Sándor társelnöke alatt megtartott szavazatbontás eredménye az lett, hogy az egyházmegyei felügyelői állásra Kubinyi Aladár, főesperesi állásra pedig esztereki Gyürky Pál lettek az összes egyházak és szavazati joggal bíró intézmények által, mint kipróbált és érdemekben gazdag vezérferfiak, egyhangilag újból megválasztva.

Orvosok gyűlése. A gömörvármegyei orvosgyógyász-egylet és orvosszövetség ősi rendes közgyűlését szeptember hó 29-ikén délután tartja Rozsnón dr. Löcherer Tamás elnöklésével. A gyűlésnek különösen fontos tárgyai lesznek: A községi és körorvosok, a kerületi munkásbiztosító pénztári orvosok ügye, dr. Groszmann Nándor felvételének elutasítása elleni felbevezés, érdekes törvényszéki esetek ismertetése stb. A gyűlésre szóló meghívók rövidesen szétküldetnek.

Adótszti szakvizsga. Pénzügyigazgatóságunk kebelében az elmúlt héten adóhivatali szakvizsga tartott. A bizottság következőleg alakult meg: Elnök Szombath György pénzügyigazgató helyettes; tagok: Jugán Gusztáv számvétségű főnök és Szabó Ferenc kir. adótrónok. Jelölt Gelb Miksa itteni adóhivatali gyakornok volt, ki is az írás- és szóbeli vizsgáit jó minősítéssel tette le. Elismerésre méltó készütséget tanúsított.

Építőiparvállalat Putnokon. Egy konzorcium megvásárolta Serényi Béla grófnak Putnok községben tekvő gőz- és tétő-cserépgyárát, hogy azt megnagyobbítsa és kibővítsa. A konzorcium most részvénytársasággá alakult „Putnoki építőipar részvénytársaság” czéggel. Az alapitőke 600.000 korona és az alakuló közgyűlésen igazgatókká a következőket választották meg: Serényi Béla gróf, Dobay Aurél dr., Hertelendy László, Korösi Károly gróf, Ullmann Gyula, Veilb Sándor dr. és Neumann Adolf.

Uj betűk. A „Gömör-Kishont” olvasói a jelen számmal kellemes meglepetésben részesülnek. A régi kopott és töredezett betűk, melyek különösen a lap jó öreg olvasóinak legelkeszebb barátainak szemét erősen próbára tették, a használatból kivonattak s derék kiadónk, — a korrall mindig ijján, üde lélekkel haladni akaró jó Rábely bácsi — nagy áldozattal tömördek új betűt szerzett be. Ez a „Gömör-Kishont” első száma, melyben a esimos, tiszta, ragyogóan fényes új ólomkatonákat egymás mellé sorakoztatják az ügyes szedők. — Bizonyos örömmel és lelki megnyugvással állítják össze a lapot, mely úgy néz ki, mintha vadonatúj ünnepelő mezbe öltözött volna. Fogadják és olvassák kedves olvasóink szeretettel és barátságos jóindulattal e számot is.

Iskolai beiratások. A helybeli intézetekben már befejezték a beiratások. Az egyesült protestáns főgimnáziumba 364 növendék iratkozott be, s a tanév ünnepélyes megnyitása f. hó 5-én volt, mikor is dr. Veres Samu a főgimnázium jeles igazgatója lendületes beszédet intézett az ifjúsághoz. Az állami polgári leányiskolába 135 növendéket vettek fel, az állami elemi fiúiskolába 300, a leányiskolába 325 gyermek iratkozott be. Most már mindenütt javában folyik a tanítás.

Az aczélárugyár építése nagyban halad előre, már a gyár kéménye és az épület is készen van, s jövő hó elejére a gyár felszerelése is várható, úgy hogy már ez ősszel remélhetőleg füstölni fog a gyárkémény, s megindul az aczélárszerek készítése.

Uj menetrend. Október hó 1-én lép életbe az új téli menetrend, mely minket annyiban érdekel, hogy a Feledről reggel 7 óra 12 perczkor induló személyszállító gyors tehervonat, mely ide 8 órakor érkezik, Rimaszombattól folytatódó Tiszolcra személyszállítással is beleszervezve s Tiszolcra d. e. 10 óra 15 perczkor érkezik. Ellenben a Feledről este 8 óra 15 perczkor induló személyszállító gyors tehervonatnak Rimaszombattól Tiszolcra való közlekedése október hó 1-től beszüntetettik.

Tennis-mulatság. Beköszöntött a hideg idő, tehát még csak pár nap és bezárják a szép tennis-pályát. A viruló rózsás arcu lányok és az aranyifjúság pedig készül az őszi műkedvelői szimuladásokra és a leányrabló farsangra. Ifjúságunk táncszal nyitotta meg a nyár elején a pályát, méltóképen tehát azzal is akarta berekesztetni. A terv sikerült, mert folyó hó 13-án a társasági játék után ottan maradt és rögtönözve szép kedélyes kis mulatságot rendezett. — Jelen voltak: öz. Beliczky Viktorné, Galuly Gézáné, Joós Elekné, öz.

Jakocetz Lajosné, Kontratorics Elekné, öz. Szabó Lajosné és öz. Terhes Pálné urasszonyok. Beliczky Böske, Geduly Irénke és Gizike, Jakocetz Ilonka, Joós Micza, Kontratorics Ilma, Mondada Jolánka, Szabó Lenke és Terhes Ilonka urleányok. A mulatság vacsorával vette kezdetét, melyen a kedélyességet fűszerezte Jelinekné jó magyaros főtje és a kifogástalan italok. Vacsera után a fiatalok táncra perdült és a Gyuszi hegedűje mellett fíradhatlanul járta hajnalig a ropogós gömöri esárdást. — A főérdem Védőbiz. Gyuláé, kinek siettek a mulatság rendezésében és kedélyessé tételében segítségére lenni, az ifjúság többi tagjai. Kár volt, hogy a hideg miatt a mulatságot már nem lehetett a nyári verandán megtartani. No de majd jövőre több hely lesz, mert úgy halljuk, hogy a város tavasszal e kellemes helyet építkezés által bővíteni fogja.

A Hungária szálloda városunk e díszes, modern berendezésű új szállója szépen épül. Gömöri Ede valóban nagy áldozatokat hoz, hogy az új szálloda minden igénynek megfeleljen. Szép nagy kávéháza, étterme, esimos szobái, kényelmes berendezésű helyiségei bármely nagy városba beillenek. Az új szálloda okt. közepén a közönség rendelkezésére fog állni.

Villamos favágó. Ismét egy praktikus újításról számolunk be, mely haladást s a favágók korszakának hanyatlását jelenti. A helybeli conservgyár r. t. vezetősége ugyanis — mint már megírtuk — nagy áldozattal egy villamos favágó készüléket szerzett be, mely f. hó 15-én megkezdte működését, s már javában dolgozik a városban. A gép kitűnően beválik, gyorsan dolgozik és jutányos ár mellett aprózza a fát. A gép mellett három megbízható ember van alkalmazva, egyik a fűrésznél, egy a hasogatásnál, s egy szépen, rendezesen berakja a fát a kamrába vagy pinczébe. Egy méter fa vágatási ára 1 kor. 20 fillér, amennyiben szomban a használat nagyobb fokban mutatkoznék, az árat lefogják szállítani.

A Vernár-pusztamezői út rendezése. Pár év óta halljuk a panaszt a Királyhegy tövéből, hogy a Pusztamezőtől—Vernáron Szepesmegyébe vezető út igen megromlott, s keskenységénél fogva a Tátrából a dobsinai jégbarlanghoz irányított automobiljárat folytán valóságos életveszélyessé vált. A vármegye törvényhatósága a panaszt meghallgatta és tett is intézkedést, mely az automobiljáratot hivatva van korlátozni; de vajjon ki képes ezt ellenőrizni, mert lehetetlen a sebesen haladókat megállítani, kilétüket megtudni és így feljelenteni. Sok helyen szédítő mélység telett vonul az uttest, mely oly keskeny, hogy kitérni lehetetlen, s valóban az Isten gondviselésének tulajdonítható, hogy még ember és állat nyakát nem törte e helyeken. Most ismét panaszt kaptunk e tárgyban. Azt meghallgatjuk és az illetőt megnyugtatójuk, hogy tudomásunk szerint az 1909. évi közúti költségvetésbe e célra vétetett fel bizonyos összeg oly czélzattal, hogy az uttest kiszélesíttessék és korláttal láttassék el. De ezen összeg ehhez vajmi esekély. Ajánljuk tehát e kérdést a vármegye figyelmébe elsősorban lakosai érdekében, másodsorban pedig a fokozott idegen forgalom kielégítésére és megalégedésére.

Megszűnt a takonykór. Biztos forrásból arról értesülünk, hogy f. hó 12-én Rimabrézón egyből malleinezés után egy taknyos ló kúrtatott; Rozsnóan pedig 2 ló kétszeri malleinezés után, a zár alól fölledatott. Miután más beteg és gyanús ló, a vármegye területén ez időszert az állatorvosok jelentése szerint már nincsen: a takonykór megszűntnek nyilváníthatjuk, s ez után felesleges lesz a megyei közigazgatási bizottság által elrendelt költséges vizsgálat megejtése. Hogy e veszedelmes betegség így rövid idő alatt megszünttetett, az érdem alispánunké és helyettesé a vármegye főjegyzőjé, nemkülömben Palm Nándor törv. hat. főállatorvosé, ki éber körültekintéssel járt el állatorvosaival egyetemben, s a járásheli főszolgabírák is siettek erélyesen intézkedni.

Pótvásár. Városunkban folyó hó 17-én pótvásár volt, mely némi tekintetben kárpótolta a vásárosokat a multkori veszteségért. Most a marhavásár elég nagy érdeklődés mellett tartott meg, a felhajtás, az eladás és vételkedv meglehetősen nagy dimenziókat öltött. Bent a városban nem volt nagy forgalom, de mégis látható volt, hogy „nagyvásár”-féle van a belterületen.

Tenyészüszök beszerzése. A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi m. kir. miniszternek folyó hó 15-én 320/T—1908. sz. rendeletével 250 darab tenyészüszöknek kedvezményes áron való beszerzésére kapott államsegélyt. A tenyészüszök a dunántúli takarmányinszégés vármegyéből lesznek beszerelve. A jelentkezőknek a vételárból 10% elengedtetik s a megvásárolt állatok teljesen díjtalanul leszenek hazaszállítva. — Tekintve azt, hogy a dunántúl 20—30%-al olcsóbb a szarvasmarha mint nálunk s ebből még a 10% állami segély is lejön, a vásárlásba mindenestrem ajánlatos a gazdaságközségnek belemenni. Azon gazdák, a kik egyszerre nem képesek a vételár 90%-át az átvételkor lefizetni, ezek helyett a gazdasági egyesület fizeti ki a vételárat s erről az illető gazda váltót ad s azt felesége avagy nagykoru családtagjával aláírhatja. Ez esetben a marhalevelek az egyesület kezelésében és nevében maradnak. A 10% engedmény azonban nem vonatik le s a kölcsön két év alatt lefizetendő 3%-os kamattal. — Fodor Jenő titkár most utazza be a községeket és ismerteti a kiosztás módozatait. Ugy értesülünk, hogy a bejelentett üszök száma már meghaladja a 200 darabot. — A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület az elmúlt és folyó évben 150 darab tenyész-tehenet és üszőt szerzett be a Dunántúlról kisgazdák részére, a mely szám a mostani beszerzéssel 400 darabra fog emelkedni. Ezen kiosztás nagyban elősegíti a megye szarvasmarhatenyésztésének fejlődését. Megyénk szarvasmarhaállománya számban és minőségben gyarapodik.

Hetivásár engedélyezés. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter Nyustya községnek megengedte, hogy ottan minden héten esütörtökön, állatok felhajtása nélkül, hetivásár tartassék. Ha esütörtök ünnepre esik, akkor pénteken fog a vásár megtartatni.

Szántógépbemutató Bánrővén. A gazdaságközség már régóta szükségét érzi egy olyan talajmü-

velő eszköznek, melyvel a gőz vagy motorikus erő felhasználása folytán a drága fogatos erőt pótolhatná vagy annak szükségességét legalább is a minimumra leszállíthatná. Ma már különféle szerkezetű mechanikus talajművelő gépek vannak forgalomban, s a gazdaközönség érdekében vélt a gömörkishontvármegyei gazdasági egyesület vezetősége cselekedni, a midőn folyó évi szept. 14. és 15-én a különféle rendszerekkel meg akarta ismertetni a gazdaközönséget egy *gépbemutató keretében*. Természetesen ezen alkalommal azon gépek lettek volna első sorban bemutatva, a melyek a középbirtokosok által is beszerezhetők, vagyis a melynek ára nem magasabb mint a melyet egy 500-600 holdas birtok jövedelme megbir. — Ilyenek az újabbban mindjobban elterjedő magánjárók. — A gazdasági egyesület vezetősége mintegy 8 gyárost kért fel a bemutatni való részvételre. Ezek közül csak ketten: a *bajai Kőszegi-féle motoros talajművelő gépgyár r. t.* benzinmotoros talajművelő gépjével és az *Első Magyar Gazdasági Gépgyár r. t.* gőzmagánjárójával helyezték kilátásba megjelenésüket. A Kőszegi-féle motoros talajművelő-gép hivatalos próbái a múlt hó 20-28-ig estettek meg Spozon gazdasági akadémiái tanár által Baján, mivel a próbák az eredeti tervnél hosszabb ideig tartottak, a gyárat a többi gépek felszerelésénél hátra vetették, úgy, hogy azon gép felszerelésével, melyet itt kellett volna bemutatni, elkésték s a bemutatón meg nem jelenhettek. Így tehát a Kőszegi-féle motor talajművelő egész bemutatását el kellett halasztania a gazdasági egyesületnek, s egyedül az *Első Magyar Gazdasági Gépgyár részv. t.* gőzmagánjárója mutatott be folyó hó 14. és 15-én *Bánrévén*, gróf Serényi Béla uradalmában. A bemutatón jelen voltak ugyszólván a vármegye összes földbirtokosai s a közeli Borsod-, Nógrád-, Heves-, Zemplén- és Szabolcs vármegyékből is jöttek földbirtokosok a bemutató megzemlélésére. A bemutató jól sikerült, a gép munkájával mindenki meg volt elégedve. A középmély szántást egy 7 tagú ekével végezte a gép s naponta 10-12 m. holdat könnyen megszánt. A 10-12 hüvelyes mély szántásra 5 tagú ekét használ, a melyet 12 hüvelyk mélyre leeresztve könnyen vontatott a gép. — Be lett mutatva az is, hogy lejtős talajon képes dolgozni. A gépet szántáson kívül eséplőgép hajtására és vontatásra, illetve fuvarozásra is fel lehet használni. Vontatásnál 100-150 métermáza terhet elbir s óránként 5-6 km. utat megtesz. Tekintve azt, hogy a gép ára 15200 korona, egy középbirtokosnál annak beszerzése igen kifizeti magát. Ugy értesültünk, hogy a Kőszegi-féle motoros talajművelő gép 1-2 hét múlva lesz ugyancsak Bánrévén bemutatva.

Vasutasok a dobsinai jégbarlangnál. Gyönyörű őszi időben, folyó évi szeptember hó 8-án látogatott el a Magyar Vasúti és Hajózási Klub vagy száz tagja a dobsinai jégbarlanghoz, a Magas-Tátrába és környékére rendezett ötnapos kirándulása keretében Poprád felől érkeztek az Idegenforgalmi Vállalat szép omnibusz kocsijain. Utközben virágvölgyön, fényes nyaralójában Ráth Péter a Kassa-oderbergi vasút vezérigazgatója látta szívesen vendégeit villásreggelire a kirándulókat. Déli 12 óra után érkeztek a jégbarlanghoz, a hol Dobsina város közönsége és tanácsa nevében *Andriágyi János* dr. üdvözölte őket. A jégbarlang megtekintése után fényesen terített asztalhoz ültek; ebéd után többen még a sztraczenai völgy megtekintésére indultak. A kirándulók általában véve igen el voltak ragadtatva a látottak fölött. Fejér Endre bérlő kintőn konyhája s Illésházy Endre mádi szőlőbirtokos kiválóan jóízű asszujja, melyből a lyoni polgármester és társai is száz-száz üveggel rendeltek ottlétük alkalmával, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a kirándulók kellemesen érezzék magukat. Kellemesen lepte meg a kirándulókat az is, hogy Dobsina város részéről hivatalosan fogadták őket s hogy fogadtatásukra a vasút részéről Merkovics Ferenc állomás-főnök, Dvida Árpád fűtőházi főnök és Schvirian János dr. pályorvos is megjelentek. Kirándulásuk érdekességéhez hozzájárult az is, hogy véletlenül odaérkezett a jégbarlang fölfedezője, Ruffinyi Jenő, a kit a kirándulók óvációkban részesítettek. A jégbarlangnál eltöltött kellemes órákért és a szíves fogadtatásért Boczán Elemér felügyelő mondott köszönetet a kirándulók nevében, kifejezve azon óhaját, hogy vajha mielőbb *casaton jöhetnének ismét ebbe a gyönyörűséges „Magyar-Scéjcz”-ba!*

Csendélet a vidéken. Rimakokován f. hó 9-én vig zeneszó hallatszott a vendéglőből, hová a munkájából hazatérő Lőczy Ráfael kárpitos mester is betért egy pohár sörre. Szerencsétlenségére tette ezt, mert csakhamar közrefogták a mulatók és együtt folytatták a vigszágot addig, amíg a mulatságnak szomorú vége nem lett, mert összeverekedtek, s szegény *Lőczy* agyba-főbe verték, a bordáját is összetörték. F. hó 13-án a sérültet behozták a közkórházba.

Uj czukráz. Ugy halljuk, hogy rövid idő alatt városunkban uj czukráz fog megtelepedni. Ideje is már és nagyon várja a közönség az új vendéget.

Vásáráthelyezés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint a Gömör-Kishontvármegye területéhez tartozó Nyustya községben a február hó 11-ére és szeptember hó 11-ére eső országos vásárok ezentúl állandóan minden évben február hó 20-án, illetőleg szeptember hó 20-án, azon esetben pedig, ha az utóbb említett határnapokra vasárnap vagy ünnepnap esnének, a határnapra következő hétköznapon tartassanak meg.

Csemegeszőlöt

chassela, passatutti muskotálylyal vegyesen 5 kilós kosarakban **2 korona 50 filléért** bérmentve szállít

NEUMANN H. Rimaszombat,
fűszer-, festék- és csemegekereskedése.

Egy keveset használt

meidinger-kályha eladó.

Czím: e lap kiadóhivatalában.

KIADÓ.

Az **Andrássy-utca sarkán**, első számú házban egy bolt azonnal és egy három szobás **csinos lakás november 1-étől bérbe adók.**

Kossuth-utca 41. számú ház pedig eladó.

Venni vagy bérteni kívánók értekezhetnek:
6-^o **Andrássi, fényképpszel.**

CZÍPŐFELSŐRÉSZKÉSZÍTŐ!

Alólirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget valamint a czípezsmester urakat, hogy

CZÍPŐFELSŐRÉSZKÉSZÍTŐ MŰHELYEMET (Rimaszombat, Szijjártó-utca 40.)

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően átalakítva **megnagyobbítottam.** — Ez által azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy nagyrebecsült rendelóm kívánóságának mindenkor eleget tehetek.

Elvállalok minden e szakba vágó munkát, **ugy a rendeló által adott anyagból, valamint a saját anyagomból is.** — Az **izléses, szolid kivitelről és olcsó árakról** elég biztosítékot nyújt **6 év óta fennálló** czípőfelsőrész-készítő műhelyem és eddigi működésem. — Mint eddig, **ugy ezentúl is kiváló gondot fordítok** rendeléseimnek **pontos elkészítésére, lehetőleg a beérkezési napon.**

Magamat és üzletemet **ugy a n. é. közönség, valamint a czípezsmester uraknak jóakaratu pártfogásába ajánlom** és kérem, hogy ismerőseik körében is ajánlani sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1908. szeptember hó.

Tisztelettel **Fancsalszky Béla.**

FÜLEKEN egy 4 kataszteri hold kiterjedésű, jó termésű, kellően megművelt **SZŐLŐ- és GYÜMÖLCSŐS KERT**

akár egészben, akár részletekben teljes felszereléssel, nyári lakással, két pincevel és istállóval együtt, igen előnyös árában **eladó.** — Vasuti állomás. Értekezni lehet: **Losoncson, Jókai-utca 19. szám alatt.**

Tűzifafelváogatás!

A rimaszombati konzervgyár rt. tudatja a közönséggel, hogy a villamos favágógép megkezdte működését s a város területén **16 méternytől kezdve** bármilyen mennyiségű fát felvág, felapróz, s a vállalat embere a fát szabályszerűen berakja.

Egy méter fa 3-4 darabra való felvágásának ára a kijelölt helyre való berakással együtt egyelőre 1 korona 20 fillér.

A géppel vágatni kívánók jelentkezhetnek a konzervgyárban, esetleg telefon útján is, vagy a rimaszombati takarékpénztárnál.

Tanulók felfogadtatnak!

Rimaszombatban, az épületében levő új acéllárgyárhoz több egészséges és erős testalkatú, 13, 14 éves irni, olvasni tudó fiú 3 évi tanidőre fizetéssel felfogadtatnak. — Az üzem októberre nyílik meg, addig is jelentkezni lehet: **Gaál Emil** urnál helyben. : : : : : : : : : : : : : : 10-^o

Hirdetmény.

275. sz. Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közlőre teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnak 1907. évi sp. I. 475/2. számú végzése következtében ifj. dr. Institoris Endre ügyvéd által képviselt özv. Vojtko Jánosné javára **Zibrin János** ellen 600 korona s jár. erejéig 1908. évi február hó 13-án toganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 300 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: hámos ló, üsző, tinó nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1908. évi V. 67/2. számú végzése folytán 600 korona tökéletesítés, ennek 1906. évi január hó 6-ik napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 152 korona 26 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Czakóban, a helyszínén leendő megtartására **1908. évi szeptember hó 24-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1908. szeptember hó 5-én.

Kovács Géza, kir. jbir. végrehajtó.

Csemege-szőllő eladás!!

Kricsfalussy János nyiregyházai szőlőből legjobb faju Chasla, passatutti és muskotály-faju csemege-szőllőt küld 2 kor. 40 fillér utánvétellel, 280 kor. beküldése mellett pedig teljesen bérmentve 5 kilós postakosaraként.

Legjobb óbor 56 korona hektója.

Uj bor kiforrás után egyszer lehuzva 32 koronától 46 koronáig hektóliterje.

Megrendelések **Kricsfalussy János Nyiregyháza** intézendők.

Tűzifa-árak!

A báró **Luzénszky Henrik örökösei OSGYANI erdősegeiben a BAKOS-TÖRÉKI** (mely Rimaszombattól félórára van) és a **HARASZTI erdőrészeiben**

kor. fill.
1 méter cserfa . . . I. osztályu 6
1 méter cserfa . . . II. osztályu 5
1 méter gyertyán és tölgy I. oszt. 6
1 méter gyertyán és tölgy II. oszt. 5
1 méter nyir, éger I. oszt. (dorong) 5
1 méter ágfa 3 50

NAGYOBB RENDELÉSNEK KÜLÖN KEDVEZMÉNY!

A fa 1-25 méter magas és 1 méter szélesre van rakva. Az árak helyben (erdő) értendőnek.

Befizetések és utalványok kiváltása **az urad. intézőségnek Osgyanban, BRAUN ZSIGMOND ur vaskereskedésében és WEINFELD ADOLF ur dohányrudájában Rimaszombatban** eszközölhetők.

URADALMI INTÉZŐSÉG.

A mosás akár a tánc, fáradtságba nem kerül, **Schicht szarvasszappana** használsz, még szíved is örül.

Könyvnyomdász tanulónak
RÁBELY MIKLÓS könyvnyomdájában azonnal felfogadtatnak.

Schicht szarvasszappana csodálatos, **hathatós** tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok legmondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana kiméli a kezeket és a fehérműt! Megtakarít fáradtságot és vesződséget! Kiméli ennélfogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága **30.000 koronával** szavatoltatik.

KORONA LEVÉLPAPÍR
50 csontszinü levélpapír 50 boritékkal
1 KORONA.

TOMPA LEVÉLPAPÍR
ELEGÁNS. FINOM DOBOZOKBAN
50 darab csont-levélpapír,
50 drb. közkedvelt discret boritékkal
1 KORONA 20 FILLÉR.

Egyedül kapható: **ifj. Rábely Miklós**
könyv- és papirkereskedésében RIMASZOMBAT.